

Centrul de Documentare și Informare
„Mihail Sadoveanu” Soroca

Stela Cemortan

Biobibliografie

- este o publicație care reflectă viața și activitatea ilustrului pedagog, dr.hab. Stela Cemortan, care a reușit să formeze și să implementeze noi programe de studiu pentru școli și grădinițe, crescând și educând mai multe generații de copii din Moldova.

Soroca 2017

Stela Cemortan

Pagină 2

Stela Cemortan: Biobibliografie/Centrul de Documentare și Informare „M. Sadoveanu” Soroca; alc. Viorica Gaja.—Soroca: CDI „M. Sadoveanu”, 2017.—20 p.

Cuprins

Stela Cemortan	4
Stela Cemortan	5
„De mână cu speranța—Memorii Stela Cemortan”	6
Stela Cemortan, omul îndrăgostit de Carte.....	7
Stela Cemortan – o doamnă devotată Reginei Pedagogia, o doamnă care în viață n-a trăit pentru un succes ieftin	8
Un nume notoriu pentru istoria învățământului preșcolar	12
Bibliografie	15

Doctor habilitat, profesor universitar Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, Secția Dezvoltare Curriculară, șef sector Educație Timpurie

Stela Cemortan s-a **născut pe data de 13 noiembrie 1941 în satul Niorcani, Soroca**, într-o familie de intelectuali. După absolvirea școlii medii își continuă studiile la Școala Pedagogică din Soroca, după care absolvește Facultatea de Filologie și Istorie a Universității de Stat din Chișinău (1962).

Între anii 1977-1981 este doctorandă la Academia de Științe Pedagogice din Moscova. În 1996 obține titlul științific de doctor habilitat în pedagogie.

Își începe activitatea științifică și didactică mai întâi ca profesoară de limbă și literatură română la Școala Pedagogică din Soroca (1959-1975), ulterior - inspector la Ministerul Educației, șefă de laborator la Institutul de Științe ale Educației, profesoară la Institutul de perfecționare a cadrelor didactice, profesoară la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, actualmente este șef al secției Educație preșcolară și învățământ primar la Institutul de Științe ale Educației.

Este autor, coautor și coordonator al multor documente conceptuale și normative ale educației preșcolare și învățământului general. A publicat peste 250 de lucrări, monografii, studii, manuale, ghiduri metodice, materiale didactice, printre care: Matinee literare (1985, reeditată în 1990, 2005), Antologie de texte la literatura pentru copii (1987), Metodica organizării verbal-artistice în grădinița de copii (1991), Dezvoltarea verbal-artistică a preșcolarilor (1992), Bazele psiho-pedagogice ale activității verbal-artistice a copiilor de vârstă preșcolară (1996), Abecedarul preșcolarului (1997), Abecedarul științelor (2000), Copilul în împărăția literaturii

(2001), Citirica (2004), Alfabetul în imagini (2005), Cine le vede nu le crede, cine le paște le cunoaște... (2005), Jocuri literare (2008) ș.a. A contribuit la alcătuirea Curriculumului educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară (1-7 ani) în Republica Moldova (2007).

Pentru activitate prodigioasă pe tărâmul pedagogiei s-a învrednicit de următoarele **distincții și medalii**:

Eminent al învățământului Public din RM (1974),

Eminent al învățământului Public din URSS (1977),

Medalia „Meritul Civic” (1996) și

Ordinul „Gloria Muncii” (2002).

Stela Cemortan

Cemortan (n. 13 noiembrie 1941, Niorcani, Soroca, Moldova - d. 18 aprilie 2014) a fost o pedagogă din Republica Moldova.

Stela Cemortan a fost fiica directorului școlii din localitatea natală. A mers în clasa întâi la 5 ani, primul învățător fiind chiar tatăl său.[1]

A făcut studiile la Școala Pedagogică din Soroca (1957), după care la Facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat (1962).

În 1996 a susținut doctoratul în pedagogie la Universitatea de Stat din Moscova. [2]

Între 1959-1975 lucrează profesoară la Școala Pedagogică din Soroca, iar din 1975 este inspector, șefa laboratorului „Educație preșcolară” al Institutului de Științe Pedagogice. Mai târziu a devenit profesoară la Institutul de perfecționare a cadrelor didactice, după care profesoară la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. [2]

Prin activitatea sa, a contribuit vast la alcătuirea documentelor conceptuale și normative ale educației preșcolare și învățământului general. Punând la bază dezvoltarea personalității copilului de vârstă preșcolară, elaborează „Concepția pentru dezvoltarea sistemului educației preșcolare din țară”, care a servit drept suport științific pentru elaborarea Curriculumului [Prescolar.fi](#)

A publicat peste 250 de lucrări științifice, monografii, studii, manuale, ghiduri metodice, materiale didactice, printre care: [2]

- Antologie de texte la literatura pentru copii (Chișinău, 1987)
- Metodica organizării verbal-artistice în grădinița de copii (Chișinău, 1991)
- Dezvoltarea verbal-artistică a preșcolarilor (Chișinău, 1992)
- Abecedarul preșcolarului (2000)
- Jocuri literare (2008) etc.

Stela Cemortan a fost recunoscută ca Eminent al învățământului Public din RSSM în 1974 și ca Eminent al învățământului Public din URSS în 1977.

A fost decorată cu Medalia „Meritul Civic” în 1996 și cu Ordinul „Gloria Muncii” în 2002. [2] De asemenea, a primit Medalia „Dimitrie Cantemir” a Academiei de Științe a Moldovei. [1]

Articole despre Stela Cemortan

<http://www.odorash.md/familia/vedete-parinti/de-mana-cu-speranta—memorii-stela-cemortan/>

„De mână cu speranța—Memorii Stela Cemortan”

„De mână cu speranța” este titlul cărții care a fost lansată la 12 noiembrie în memoria Stelei Cemortan în incinta Centrului Academic Internațional Eminescu.

„De mână cu speranța... sunt cuvintele pe care Stela Cemortan (bunica mea) nu le-a spus tare, dar le-a trăit, a crezut în ele, a mers cu SPERANȚA DE MÂNĂ... Acum când Dna Stela nu mai este lângă noi rămâne resimțită doar... speranța care a lăsat-o, într-un viitor mai bun, în educația calitativă și în fericirea copiilor, tuturor copiilor din Republica Moldova.

Cu mult drag îmi amintesc de această persoană, om cu inima mare, cu un suflet deschis pentru toți, Dna Cemortan dăruia fiecăruia câte o parte din el. Stela Cemortan (bunica mea) a fost și va rămâne o comoară nesecată pe care noi tot continuăm până astăzi să o descoperim, nemijlocit și prin intermediul acestei cărți. Des, în sânul familiei ne aducem aminte de ingeniozitatea ei, de harul cu care făcea totul de ce se apuca. Noi nepoatele, dar și strănepoatele ne amintim de poveștile nesfârșite pe care ni le spunea. Viziunile ei erau unice, poveștile ei erau foarte actuale pentru orice vârstă, persoană și perioadă. Veneam la ea pentru un sfat, îl primeam imediat cu un calm aristocratic iar acum primim tăcerea în semn de acceptare pentru tot ce facem”, mărturisește nepoata Diana Raicu.

Stela Cemortan, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, s-a născut pe data de 13 noiembrie 1941, în satul Niorcani, Soroca, într-o familie de intelectuali. Este autor, coautor și coordonator al multor documente conceptuale și normative ale educației preșcolare și învățământului general.

Ilustrul pedagog și-a dedicat viața copilului, indiferent de regulile și legile timpului pe care le-a parcurs, în virtutea tuturor vitregiilor pe care le-a înfruntat. Prin activitatea sa profesională, dar și prin exemplul personal, a contribuit direct la educarea a multor generații de copii, dar a venit și în sprijinul pedagogilor și părinților pentru a-i ajuta să le ofere acestora o educație aleasă și să le cultive dragostea pentru lectură și carte.

„Harul pedagogic, devotamentul și cumsecădenia sunt trăsăturile distinctivelor ale destinsei doamnei Stela Cemortan, doctor habilitat în pedagogie. Monografia de față ține să prezinte treptele unui destin de pedagog care a reușit să formeze și implementeze noi programe de studiu pentru școli și grădinițe, crescând și educând mai multe generații de copii din republică. ... Stela Cemortan a fost acel pedagog care în numele profesiei a sacrificat timpul dedicat propriei familii. Cu toate acestea a reușit să păstreze o familie frumoasă în care dragostea, respectul și înțelegerea sunt primordiale. Soțul, cele două fiice,

două nepoate și două strănepoate sunt o altă fericire și împlinire a ilustruului pedagog. Datorită educației pe care au primit-o de la mama, bunica și străbunica, în interiorul familiei cartea are și astăzi locul binemeritat”, spune Natalia Procop, dr. în studiul artelor și culturologie, Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei.

Pentru activitate prodigioasă pe tărâmul pedagogiei s-a învrednicit de distincții și medalii precum: Eminent al învățământului Public din Republica Moldova (1974), Eminent al învățământului Public din URSS (1977), Medalia „Meritul Civic” (1996) și Ordinul „Gloria Muncii” (2002). Este primul doctor habilitat în pedagogie din Republica Moldova, și-a susținut teza la Universitatea „M. Lomonosov” din Moscova.

Stela Cemortan, omul îndrăgostit de Carte

<http://archiva.flux.md/articole/15470/>

Nr.201344 din 29 noiembrie 2013

Stela Cemortan, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, s-a născut pe data de 13 noiembrie 1941, în satul Niorcani, Soroca, într-o familie de intelectuali.

Și-a început activitatea științifică și didactică mai întâi ca profesoară de limbă și literatură română la Școala Pedagogică din Soroca, ulterior a activat în calitate de inspector la Ministerul Educației, șefă de laborator la Institutul de Științe ale Educației, profesoară la Institutul de perfecționare a cadrelor didactice, profesoară la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

Este autor, coautor și coordonator al multor documente conceptuale și normative ale educației preșcolare și învățământului general. A publicat peste 250 de lucrări, monografii, studii, manuale, ghiduri metodice, materiale didactice, printre care: „Matinee literare” (1985, reeditată în 1990, 2005), „Antologie de texte la literatura pentru copii” (1991), „Dezvoltarea verbal-artistică a preșcolarilor” (1992), „Bazele psihopedagogice ale activității verbal-artistice a copiilor de vârstă preșcolară” (1996), „Abecedarul preșcolarului” (2000), „Copilul în împărăția literaturii” (2001), „Citirica” (2004), „Alfabetul în imagini” (2005), „Jocuri literare” (2008) etc.

Pentru activitate prodigioasă pe tărâmul pedagogiei s-a învrednicit de distincții și medalii precum: Eminent al învățământului Public din Republica Moldova (1974), Eminent al învățământului Public din URSS (1977), Medalia „Meritul Civic” (1996) și Ordinul „Gloria Muncii” (2002). Este primul doctor habilitat în pedagogie din Republica Moldova, și-a susținut teza la Universitatea „M. Lomonosov” din Moscova.

„Din copilărie sunt captivată de Carte. Atunci am îndrăgit-o datorită eforturilor depuse de tatăl meu, care mi-a fost și primul învățător... El ne citea povești, colecta cărți ilustrate, reviste, albume și seturi de tablouri. Astfel ne făcea să simțim valoarea Cărții și ne forma deprinderea de lectură. Am crescut

însotii și de poveștile bunicii, ale mamei, care puneau în prim-plan necesitatea de a ne învăța să citim texte și să lecturăm imagini, ne învăța să dezlegăm ghicitori, să talmăcim proverbe, să declamăm poezii, să spunem numărători și frământări de limbă. Poate anume datorită străduințelor celor din familie, până azi nu-mi pot imagina cum aş putea exista fără Cărți și înțelepciunea lor", spune Stela Cemortan.

Ilustrul pedagog și-a dedicat viața copilului, indiferent de regulile și legile timpului pe care le-a parcurs, în virtutea tuturor vitregiilor pe care le-a înfruntat. Prin activitatea sa profesională, dar și prin exemplul personal, a contribuit direct la educarea a multor generații de copii, dar a venit și în sprijinul pedagogilor și părinților pentru a-i ajuta să le ofere acestora o educație aleasă și să le cultive dragostea pentru lectură și carte.

Cu întârziere, vă adresăm, frumoasă doamnă, cele mai sincere felicitări cu ocazia zilei de naștere și vă dorim sănătate multă în continuare și realizări frumoase.

Stela Cemortan - o doamnă devotată Reginei Pedagogia, o doamnă care în viață n-a trăit pentru un succes ieftin

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Stela%20Cemortan_o%20doamna%20devotata%20Reginei%20Pedagogia_%20o%20doamna%20care%20in%20viata%20na%20trait%20pentru%20un%20succes%20ieftin.pdf

Cred, că dintre colegii doamnei Stela Cemortan, eu sunt cea care o cunosc încă de la începutul carierei de pedagog. Eram profesoară la Școala Pedagogică din Orhei, predam limba și literatura română, atunci când la o conferință din august unde se discutate atît rezultatele anului de studii precedent, cât și problemele metodologice ale predării pentru anul curent. Se lucra pe secții și fiecare profesor indiferent din care Școală Pedagogică venea, prezenta și un referat.

La una dintre aceste conferințe ne-a fost prezentată și o tânără colegă, care mai apoi a prezentat un referat la tema: „Problemele formării vorbirii literare la elevi.” Conținutul referatului și problemele abordate m-au făcut să mă apropiu sufletește de această tânără profesoară ca mai apoi pe parcursul vieții să ne apropiem și mai mult, ba chiar și să ne împrietenim.

Pot zice că o cunosc de 50 de ani...

Viața a vrut să ne întâlnească și atunci, când m-am transferat cu traiul la Chișinău și m-am angajat să predau la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă.”

Am găsit-o aici în calitate de profesoară la catedra „Învățământ primar”. Era o profesoară independentă, respectată de colegi și studenți. Pe atunci ea elaborase o programă analitică proprie și manualul „Teoria și metodologia dez-

voltării verbal-artistice a copiilor”, preda un curs îndrăzneț, inovativ și nespus de interesant. Colegii o admirau, studenții o adora și mi pare rău că actualmente dumneaei nu mai lucrează la catedră... Dar mă bucur că dna S. Cemortan a reușit să lase o urmă adâncă în viața pedagogică din țară, atât prin activitatea sa de profesor cât și cea de autor de manuale și diverse materiale didactice.

Dacă lucrările doamnei Stela Cemortan, indiferent pentru cine au fost scrise: profesori, învățători, educatori, părinți ori studenți, elevi, copii putem zice că-s Cărți de omenie, Cărți de Suflet, apoi despre autoarea lor, zicem cu certitudine că e Omul – Carte, un Om cu literă mare, care pe parcursul vieții a fost și este în pas cu știința pedagogică și viața pedagogilor, un Om care pe parcursul vieții n-a lasat cartea din mâini, căutând noul, sorbind zilnic dulceața ei și îmbogățindu-și sistematic cunoștințele cu cele mai recente descoperiri din domeniul pe care îl profesează, cunoștințe pe care cu dărnicie le transmite mai apoi discipolilor.

Venită în pedagogie prin a treia generație, a rămas pe acest teren deja cincizeci de ani, pe parcursul cărora a fost tot timpul la catedră, alături de elevi și studenți, învățători, Stela Cemortan – o doamnă devotată Reginei Pedagogia, o doamnă care în viață n-a trăit pentru un succes ieftin Serafima SAVA, lector superior, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” 99 Racursiu eletic educatorilor și profesori, preocupându-se în același timp de problemele științei.

Acum doresc să spun ceva și despre viața și activitatea Doamnei S. Cemortan pe tărâmul Pedagogiei. Fiind invitată în toamna anului 1959 ca profesoară la Școala Pedagogică din Soroca (pe care o absolvise cu eminență) ca să predea limba și literatura română și obiectele de specialitate, (Pedagogia și psihologia preșcolară) în limba maternă, dumneaei a rămas aici pe parcursul a 16 ani, când a fost transferată la Ministerul Învățământului în funcție de specialist principal și inspector.

Ca pedagog, deprins să lucreze cu elevii, să predea ore teoretice și practice, dna S. Cemortan nu primea prea multă plăcere de la munca pe care o îndeplinea la minister și mult s-a bucurat când i s-a propus să conducă un laborator la Institutul de Științe Pedagogice și Psihologice, unde avea și posibilitatea să se preocupe de știință, să-și îndeplinească visul pe care îl nutrea de ani de zile de a face cercetare pedagogică. Rămâne în acest Institut până astăzi.

Ca să-și continue activitatea pedagogică ține prelegeri la Institutul de Perfecționare a Cadrelor Didactice din Republică, predă prin cumul la Școala Pedagogică din Chișinău și la facultatea „Pedagogie” a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

Pe parcursul acestor 50 de ani, sute sau poate chiar și mii de cadre didactice

au avut prilejul să asculte cursurile predate de către doamna S. Cemortan. Cred că nu întâmplător în anul 2000 i s-a conferit și titlul onorific de „Profesor universitar” și ordinul „Gloria Muncii”.

Activând ca profesoară, pe lângă alte obiecte a predat și „Literatura pentru copii”, „Metodica dezvoltării vorbirii”, cursul de „Metodica formării vorbirii expresive” etc.

Pe parcursul anilor, pentru fiecare obiect dna Cemortan a fost nevoită să elaboreze programe și suporturi de curs, fapt care a adus-o încă în tinerețe la decizia că e necesar să realizeze o cercetare specială în acest domeniu. Cu această intenție în anul 1977 pleacă la Academia de Științe din Moscova, unde timp de patru ani își face studiile, iar în anul 1982 susține cu brio teza de candidat (doctor) în științe pedagogice.

Vine acasă cu acest titlu în perioada unei reforme ample din învățământ, perioadă în care se elaborează noi programe și noi manuale pentru clasele primare. Atunci ea se încadrează într-un experiment orientat spre îmbunătățirea procesului de pregătire a copiilor pentru școală.

În această perioadă dna S. Cemortan, fiind șefa laboratorului „Educație Preșcolară” și unul dintre conducătorii experimentului pedagogic, alături de Irina Gantea și Ion Negură muncește la elaborarea programelor, caietelor didactice și ghidurilor metodice la limba română pentru învățătorii și elevii claselor primare. Elaborează un set de materiale didactice pentru copiii din grupele pregătitoare ale instituțiilor preșcolare.

Pentru prima dată în sistemul de educație lingvistică a copiilor dumneaei lansează ideea educației verbal-artistice, adică a integrării compartimentelor de programă. Astfel în conținuturile lecțiilor de limbă română au fost incluse obiective care prevedeau atât dezvoltarea vorbirii cât și cea literar-artistică.

Cadrele didactice, abordând în activitatea lor aceste direcții, pe lângă sarcina de a dezvolta vocabularul erau obligați să mai includă și jocuri, exerciții de formarea pronunției corecte, a corectitudinii gramaticale, a limbajului coerent și a vorbirii literare.

În același timp dna Stela Cemortan elaborează împreună cu I. Gantea și I. Negură caietele didactice pentru școala primară „Limba română în clasa întâi”

și în aceste caiete ideea învățării limbii române este completată prin 100 UNIVERS PEDAGOGIC ideea integrării compartimentelor dezvoltarea vorbirii cu educația artistico-plastică și literarartistică, științe despre mediu etc. Rezultatele observărilor pe teren și activitățile experimentale o fac pe cercetătoarea și pedagogul S.Cemortan să observe necesitatea formării la copii a premiselor cititului și scrisului încă în preșcolaritate. Ca rezultat apare și ideea elaborării unui Abecedar pentru preșcolari.

Câțiva ani de zile i-au fost necesari autoarei pentru a găsi cheia magică a unui Abecedar pentru copii de 3-7 ani. Asemenea Abecedare nu existau pe atunci nici în una din țările vecine, el a fost primul și unic în felul său. Era unicul manual prevăzut pentru instituțiile preșcolare, care a și fost aprobat de Colegiul Ministerului Învățământului în 1991.

Structurat în baza unei concepții noi, ilustrat frumos, axat pe obiectivele învățării limbii române și al integrării conținuturilor „Abecedarul preșcolarului” a devenit „carte de căpătâi” pentru copiii Moldovei, care nu se despart de dânsul, timp de 20 ani. Și dacă în ultimii ani în țară au mai apărut încă câteva cărți-abecedare pentru preșcolari ele, până ce o fi, nu-i pot face concurență primului Abecedar. Motivele sunt multe, dar principalul este că a fost creat, în deplinul sens al acestui cuvânt de un autor versat în problemă, înarmat cu cunoștințe necesare, un autor care înainte de a-și edita cartea a experimentat-o în practică câțiva ani. Actualmente preșcolarii de trei ani luând în mâini această „carte-manual” învață a lectura imaginile, iar cei de 4-7 ani se familiarizează cu literele; învață a citi silabe, cuvinte, propoziții iar copiii supradotați învață cu ajutorul acestui manual a citi chiar și texte de mic volum.

Pe parcursul anilor doamna Stela Cemortan s-a preocupat și de elaborarea multor alte materiale necesare instituțiilor preșcolare, cel mai important dintre ele fiind Curriculumul Preșcolar.

Acest document de Stat s-a născut din inițiativa și în baza ideilor dumneaei. Prin conlucrare cu mulți profesori universitari și pedagogi-practicieni încă în anul 1990 a fost elaborat primul proiect al concepției și Curriculumului național pentru instituțiile preșcolare. După o validare serioasă

(cu concursul cadrelor didactice și a studenților) în practica de lucru a multor instituții preșcolare din orașele Chișinău, Bălți și diferite raioane ale Țării, acest document a fost editat ca proiect apoi a fost discutat și aprobat la Colegiul Ministerului Învățământului, ca în anul 1997 să apară sub genericul „Curriculumul educației copiilor în instituții preșcolare de diferite tipuri”. În baza acestui Curriculum timp de două decenii și-au programat activitatea educativă cu copiii educatorii din toate grădinițele țării.

Pe parcurs conținuturile Curriculumului s-au dezvoltat, redactat ca mai apoi să fie editat cu suportul UNICEF „Curriculumul educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară (1-7 ani) în Republica Moldova.” (2007)

Îmbucurător este și faptul că dna S. Cemortan ca un adevărat pedagog nu s-a limitat numai la elaborări științifice dar a creat paralel și seturi concrete de materiale metodologice și didactice pe care le-a pus pe masa fiecărui cadru didactic. Aceste materiale sunt necesare oricărui pedagog și copil din Republică, deoarece ele contribuie direct și indirect la formarea viitorilor cetățeni.

Cu ocazia jubileului, care se apropie, doresc să o felicit pe dna S. Cemortan, să-i spun că mă bucur pentru succesele pe care le-a obținut printr-o muncă asiduă și prin sudoarea frunții. Mă bucur că n-a uitat nici pentru o zi nevoile, așteptările și problemele cadrelor didactice, ale studenților, elevilor și ale copiilor preșcolari.

Mă bucur că Moldova a avut și are în persoana dumneaei un Om de Omenie, un Om cu verticalitate, un Om pe care ași dori să-l numesc Om-Carte.

Serafima SAVA, lector superior, Universitatea
Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

STELA CEMORTAN (1941 - 2014)

Un nume notoriu pentru istoria învățământului preșcolar

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Stela%20Cemortan.pdf

Elizaveta GLOB A, șef bibliotecă, grad de calificare I, Institutul de Științe ale Educației

Stela Cemortan, fiica directorului școlii din satul Niorcani, jud. Soroca, dl Mihail Secară. Născută la 13 noiembrie, a fost dată la școală de 5 ani. Primul învățător i-a fost chiar tatăl său, a cărui cale pedagogică voia să o urmeze.

Terminând Școala pedagogică din Soroca, apoi facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Chișinău își desfășoară activitatea profesională la Școala pedagogică din Soroca, transformându-se treptat în savanta

Stela Cemortan. Metamorfoza s-a produs în ritmuri rapide. Fiind atât de ocupată, totuși a reușit să-și crească copiii, să învețe, să susțină examenul pentru minimul de candidat, să scrie teza de doctor, să țină prelegeri la Universitatea Pedagogică și la Institutul de Perfecționare a Cadrelor Didactice și să mai și scrie diverse lucrări științifice, să alcătuiască antologii de literatură pentru copii, ghiduri și alte materiale didactice.

De succesele Domniei Sale s-au bucurat și se mai bucură cadrele didactice din instituțiile preșcolare, care, pentru prima dată în istoria țării, au primit din mâinile Dumneaei programul național, diverse ghiduri metodice, antologii de literatură în limba română, dicționare în imagini, seturi de tablouri, etc. Cu aceste materiale 79 Racursiu elitist s-au format și educat sute și mii de copii de vârstă preșcolară.

Tot de succesele doamnei Stela Cemortan și de faptul că a reușit să susțină teza de doctor habilitat, primind înaltul titlu de profesor universitar, s-a bucurat întreaga comunitate științifică și didactică din Sistemul de învățământ și din sfera Știință și Inovare.

Eminentă a învățământului Public din RSSM, Eminentă a învățământului Public din URSS, deținătoare a Medaliei Meritul Civic, a Ordinului Gloria Muncii, a Medaliei Dimitrie Cantemir a Academiei de Științe a Moldovei, Stela Cemortan concepea educația preșcolară în sistemul educațional modern ca pe un element din ce în ce mai important în strategia formativă, depășind multe probleme. Cea mai stridentă problemă abordată și în cadrul conferințelor, sesiunilor și simpoziunilor internaționale și naționale a fost dezvoltarea personalității. A elaborat Concepția pentru dezvoltarea sistemului educației preșcolare din țară, care a servit drept suport științific pentru elaborarea Curriculumului Preșcolar, punând în centrul atenției societății omul și personalitatea.

Concepția elaborată a fost pusă la baza cercetărilor conform Proiectului Dezvoltarea Curriculumului Preșcolar în contextul modernizării sistemului educațional din Republica Moldova, considerând-o necesară pentru integrarea treptată și fermă a educației preșcolare în coordonatele educației permanente.

Autoritatea sa profesională a câștigat sensuri teoretice și practice prin publicarea lucrărilor științifice Metodologia proiectării procesului educației la copii de 3-5 ani în instituțiile preșcolare (2010, 2011), Curriculumul educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară (1-7 ani) în Republica Moldova (2008), imperativele Educației (2004), Educația cognitiv-verbală (2004), Competențe de cunoaștere prin conținuturi integrate (2004), Valențele educației preșcolare (2005), etc.

În calitate de șef al sectorului Educație Timpurie din cadrul Institutului de Științe ale Educației și coordonator a mai multor lucrări științifice, Stela Ce-

mortan reînvie Metodologia educației și instruirii copiilor de vârstă preșcolară, promovând politicile educaționale în fața cadrelor didactice, studenților și părinților.

Ea a reușit să elaboreze și să propună seturi de modele de planificare și proiectare a conținuturilor educaționale, manifestându-le în relația copil - adult, în scopul formării personalității lor.

Profesorul universitar, doctor habilitat, Stela Cemortan s-a distins printr-o bogată activitate științifică. Numele ei este incontestabil legat de cele dintâi cercetări privind implementarea modernului, utilizarea tehnologiilor pedagogice în realizarea cu succes a procesului educațional, asigurarea didactică a instituției preșcolare în viitor.

Încercătoare în forțele proprii, cu stimă de sine, Stela Cemortan a introdus în agenda de lucru și orizontul literaturii didactice pentru copii de diferite vârste. Prin caracterul său de civilizatoare a cuvântului scris, a îmbrăcat literatura pentru copii în forme moderne, accesibile educatorilor, părinților și copiilor.

Cunoscând trăirile retrospective filtrate prin conștiința educatului, profesorul universitar Stela Cemortan a fost printre primii autori și cercetători care a avut grijă de dezvoltarea gândirii logice a copiilor, de formarea reprezentărilor matematice elementare în domeniul numărării, socotirii în spațiu, în scopul sporirii atractivității și formării gândirii libere, creatoare. Ediția din 2004 SO-COTICA: Matematica celor mici era considerată de autor pregătirea copiilor pentru școală.

Punctele de interferență între formă și fond, în perspectiva cerințelor moderne, profesorul universitar le explica convingător: în dorința ca această lucrare să fie cât mai atractivă și mai utilă educatorilor, părinților și copiilor, am introdus, pe lângă alte îmbunătățiri: sarcini, incluse în pagini, în baza imaginilor, pe care copiii le vor contempla, analiza și colora. Dânsa le da sfaturi părinților printre rândurile cărților copilărești „Lă- udați-i pentru cele realizate”.

Cum era și firesc, o importanță deosebită a rezervat-o Educației patriotice, considerând că Formarea viitorului cetățean trebuie începută în copilărie. Lucrarea Educația civică în preșcolaritate (2010) înglobează Formarea sentimentului patriotic din prima copilărie și anume dragostea față de patrie manifestată prin dragostea față de familie, grădiniță, școală, iar mai târziu - de cartierul și orașul natal, de natură.

Stela Cemortan a înțeles că arta educației preșcolare în Republica Moldova trece prin schimbări progresive vizibile în aria educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară. Din asemenea considerente a fost coordonatorul mai multor Proiecte științifice susținând abordarea integrată a procesului educativ - instructiv și eficientizarea procesului educațional prin parteneriatul grădiniță - familie.

Credem că nu se va așterne cenușa uitării peste o muncă asiduă a unui savant harnic, recunoscut și medaliat în țară. Activă, perseverentă, instruită și destoinică, a putut stabili un climat profesional de lucru în formarea tinerilor cercetători.

Deschizător de drumuri în învățământul preșcolar după imperativele tim-

pului și codul etic profesional, Stela Cemortan va fi privită în lumini, întrucât comunitatea științifică și didactică a fost și este în căutare permanentă a modelelor de promovare a politicilor educaționale în instituțiile preșcolare.

Bibliografie:

Publicații:

ABECEDAR „Cine le vede nu le crede , cine le paște le cunoaște”/ Stela Cemortan.— 1998.—63 p. Cărți pentru copii, Anticariat / Ediții vechi / Старые издания / Букинистическая литература, Manuale

Obiectivul principal acestui dicționar, este dezvoltarea verbală, cognitivă, socială, afectivă și motorie a copiilor.

ABECEDARUL preșcolarului / Stela Cemortan; pict.: Elvira Voloșin, Nina Tescari. - Ch.: Iulian, 1997. - 136 p.: il.

ABECEDARUL preșcolarului: ghid metodic pentru educatori și părinți / Stela Cemortan; cop.: Elvira Voloșin. - Ch: Stelpart, 2005. - 104 p. - (Formarea premiselor citirii și scrierii).

ABECEDARUL științelor / Stela Cemortan; pict.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - Ch: Universitas, 2000. - [142] p.: il.

ALFABETUL în imagini / Stela Cemortan. - Ch: Stelpart, 2005. - 32 P : il

CAIETUL preșcolarului. 6-7 ani: 3 / Stela Cemortan; pict.: Mihail Proneaev [et al.]. - Ch: Stelpart, 2005. - 20 p.: il.

CAIETUL preșcolarului. 6-7 ani: 4 / Stela Cemortan; pict.: Mihail Proneaev [et al.]. - Ch: Stelpart, 2005. - 20 p.: il.

CINE le vede nu le crede, cine le paște le cunoaște... / Stela Cemortan; pict.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - Ch: Reclama, 2005. - 64 p.: il.

CITIRICA: carte de citire / Stela Cemortan; pict.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - Ch: Universitas, 2004. - 64 p.: il. - (Să pregătim copiii pentru școală).

CEMORTAN, Stela. Activitatea teatralizată a copiilor / Stela Cemortan. - Ch: Stelpart, 2010. - 160 p. Materialul în carte este aranjat după următoarele capitole: I. Pedagogia teatrului pentru copii; II. Formarea expresivității vorbirii copiilor; III. Jocurile-dramatizări și rolul lor în activitatea teatralizată a copiilor; IV. Teatral de păpuși; V. Activitatea teatrală și parteneriatul cu familia.

CEMORTAN, Stela. Copilul și literatura. Chișinău: Stelpart, 2006.

CEMORTAN, Stela. Copilărie - Pădărie: antologie de texte din folclorul și literatura pentru copii. /Stela Cemortan- Ch: Stelpart, 2011. Voi. 1. - 117 p.: il. - [F. tir.]. Voi. 2. - 120 p.: il. - [F. tir.].

CEMORTAN, Stela. De mână cu speranța: Memorii / Stela Cemortan; resp. de ed.: Elvira Cemortan - Voloșin. - Chișinău: 2015. - 184 p. - ISBN 978-9975-4117-7-6.

CEMORTAN, Stela. Dimensiuni psihopedagogice ale școlarizării copiilor de vârstă timpurie: Monografie. /Stela Cemortan; Acad. de Știință a Moldovei; Institutul de Științe ale Educației —Ch: Institutul de Științe ale Educației, 2015 (Tipogr. „Cavaoli”)—112 p.: fig., tab. (Colecția Științe ale educației)

CEMORTAN, Stela. Formarea personalității copilului în cadrul activității verbal-artistice. Chișinău: Stelpart. 2002.

CEMORTAN, Stela. Oportunitatea dezvoltării Curriculumului preșcolar în conformitate cu teoria noilor educații. Stela Cemortan //Pro Didactica.—nr. 3-4(43-44). —2007

CEMORTAN, Stela. Plaiul meu natal : Abecedarul preșcolarului [Text tipărit] : Stela Cemortan . — Chișinău : Stelpart, 2014. -64 p. : il.

CEMORTAN, Stela. TARA MEA MOLDOVA-FLOARE. /Stela Cemortan; conc. graf.: Natalia Procop, Elvira Cemortan-Voloșin. — Ch.: „Stelpart”, 2014. — 64 p. — 7000 ex.

COMUNICARE: pentru copiii de 5-7 ani: dezvoltarea verbal-artistică, științe, antrenament grafic / Stela Cemortan; des.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. — [Ch.:] Stelpart, 2005. — 32 p. — (Ne pregătim de școală).

COPIUL în împărăția literaturii: antologie pentru cadrele didactice, părinți și copii / Stela Cemortan; pict.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. — Ch.: Universitas, 2001. — 176 p.: il.

COPIUL și literatura: educația litera-artistică a preșcolarului / Stela Cemortan. — Ch.: Stelpart, 2006. — 188 p. — (Cheițele educației).

CREATIVITATE: pentru copiii de 5-7 ani: arte plastice, muzică, lucru manual / Stela Cemortan; des.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. — [Ch.:] Stelpart, 2005. — 32 p.: il. — (Ne pregătim de școală).

CREȘTE-N casă scump odor: copilul în împărăția literaturii: (pentru vârsta de 6-7 ani) / Stela Cemortan; des., cop.: Diana Ciobanu. — Ch.: Lyceum, 2004. — 32 p.: il. — (Biblioteca copilului; 4.)

Cartea "Crește-n casă scump odor" ete destinată educatorilor și părinților în scopul acordării unui ajutor în educația copiilor de vîrsta preșcolară mare (6-7 ani).

În această microantologie sunt incluse texte din folclor și literatura pentru copii (poezii, snoave, povestiri, proverbe, ghicitori, numărători și frământări de limbă). Orice părinte, cred eu, dorește să-și crească-n casă un Odor, un copil,

care să aibă nu numai cărți, pe care i le cumpără și i le dăruiesc părinții, rudele, prietenii.

Ei ar dori să-și crească un copil care să aibă carte, adică un copil curajos, bine educat, deștept, cult, bun la suflet - un om de omenie, un Om cu literă mare, un stîlp pentru bătrînețe. ~ Stela Cemortan

CURRICULUMUL preșcolar. Educația și instruirea copiilor în instituțiile de diferite tipuri. Coordnator S. Cemortan. Chișinău: Lyceum, 1996.

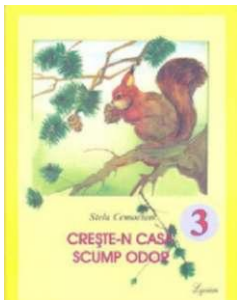
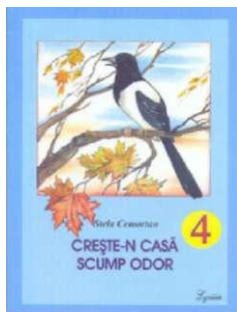
MATEMATICĂ: pentru copiii de 5-7 ani: jocuri, științe, dezvoltare verbalartistică / Stela Cemortan; des.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - [Ch.:] Stelpart, 2005. - 32 p. - (Ne pregătim de școală).

MATINEE literare: ghid pentru educatorii din instituțiile preșcolare și învățătorii claselor primare / Stela Cemortan; cop.: Diana Ciobanu. - Ch: Lyceum, 2004. - 219 p.

SOCOTICA: matematica celor mici / Stela Cemortan; pict.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - Ch: Universitas, 2004. - 64 p.: il. - (Să ne pregătim copiii pentru școală).

STELUȚA-DECELUȚĂ: abecedarul științelor / Stela Cemortan; pict.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - Ch: Universitas, 2004. - 64 p.: il. - (Să pregătim copiii pentru școală).

ȘTIINȚE: pentru copiii de 5-7 ani: comunicare, familiarizarea cu natura, viața socială / Stela Cemortan; des.: Nina Tescari, Elvira Voloșin. - [Ch.:] Stelpart, 2005. - 32 p.: il. - (Ne pregătim de școală).

Referințe:

BOLBOCEANU, Ludmila. Stela Cemortan - o îndrăgostită de copiii Moldovei și dascălii lor / Ludmila Bolboceanu, Nina Straliuc, Ala Vasilachi // Făclia. - 2009. - 5 sept. - P. 15.

BULAT Galina. Implicarea sectorului asociativ în calitate de partener în realizarea obiectivelor educației. în: Tehnologii didactice moderne: In memoriam dr. hab., prof. univ. STELA CEMORTAN. Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 26-27 mai 2016. Coord. șt.: POGOLȘA, L.; BUCUN, N. Chișinău: IȘE (Tipogr. „Cavaïoli”), 2016, p. 265- 269. ISBN 978-9975-48-102-1.

CARA, Angela. Importanța educației sociale și financiare pentru realizarea unei educații de calitate relațională cu cererea economică. In: Tehnologii didactice moderne: In memoriam dr. hab., prof. univ. STELA CEMOR-

TAN, Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 26-27 mai 2016. Coord. șt.: POGOLȘA, L.; BUCUN, N. Chișinău: IȘE (Tipogr. „Cavaoli”), 2016, p. 269-272. ISBN 978-9975-48-102-1

CARA Angela, LUNGU Tatiana. Activități de mentorat implementate în cadrul proiectului „Integrarea copiilor cu dizabilități în școlile generale”. În: Tehnologii didactice moderne: În memoriam dr. hab., prof. univ. STELA CEMORTAN. Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 26-27 mai 2016. Coord. șt.: POGOLȘA, L.; BUCUN, N. Chișinău: IȘE (Tipogr. „Cavaoli”), 2016, p. 346-349. ISBN 978-9975-48-102-1, 3.

DILION Marcela. Educația parentală: formarea și dezvoltarea competențelor parentale. În: Tehnologii didactice moderne: În memoriam dr. hab., prof. univ. STELA CEMORTAN. Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 26-27 mai 2016. Coord. șt.: POGOLȘA, L.; BUCUN, N. Chișinău: IȘE (Tipogr. „Cavaoli”), 2016, p.274-280. ISBN 978-9975-48- 102-1.

GLOBA, Elizaveta (2004). „Stela Cemortan (1941 – 2014) Un nume notoriu pentru istoria învățământului preșcolar” (PDF). Univers Pedagogic (2): p. 78–80. ISSN 1857-3266. Accesat la 15 septembrie 2016.

ORÎNDAȘ Lilian. Metodologii de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale. În: Tehnologii didactice moderne: În memoriam dr. hab., prof. univ. STELA CEMORTAN. Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 26-27 mai 2016. Coord. șt.: POGOLȘA, L.; BUCUN, N. Chișinău: IȘE (Tipogr. „Cavaoli”), 2016, p. 326-329. ISBN 978-9975-48- 102-1.

POPUȘOI, Liliana (29 noiembrie 2013). „Stela Cemortan, omul îndrăgostit de Carte”. FLUX. Accesat la 15 septembrie 2016.

SOLOVEI Rodica. Valorificarea parteneriatului școală-Biserică în scopul soluționării problemelor educaționale. Analiza SWOT. În: Tehnologii didactice moderne: În memoriam dr. hab., prof. univ. STELA CEMORTAN. Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 26-27 mai 2016. Coord. șt.: POGOLȘA, L.; BUCUN, N. Chișinău: IȘE (Tipogr. „Cavaoli”), 2016, p. 309-312. ISBN 978-9975-48-102-1.

Referințe online:

Rusu, T. (1997). „O viață dăruită copiilor Moldovei”. Făclia.

Dron, Ion; Colesnic, Iurie (2000). Femei din Moldova: enciclopedie. Mu-
seum. pp. 66–67

https://ro.wikipedia.org/wiki/Stela_Cemortan

http://www.bncreanga.md/pdf/aniversari_culturale_2011.pdf

[http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/83/
EUCATIA%20COPILOR%20PENTRU%20JOCURI.pdf?](http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/83/EUCATIA%20COPILOR%20PENTRU%20JOCURI.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[sequence=1&isAllowed=y](http://odoras.md/familia/vedete-parinti/de-mana-cu-speranta---memorii-stela-cemortan/)

[http://odoras.md/familia/vedete-parinti/de-mana-cu-speranta---memorii-
stela-cemortan/](http://odoras.md/familia/vedete-parinti/de-mana-cu-speranta---memorii-stela-cemortan/)

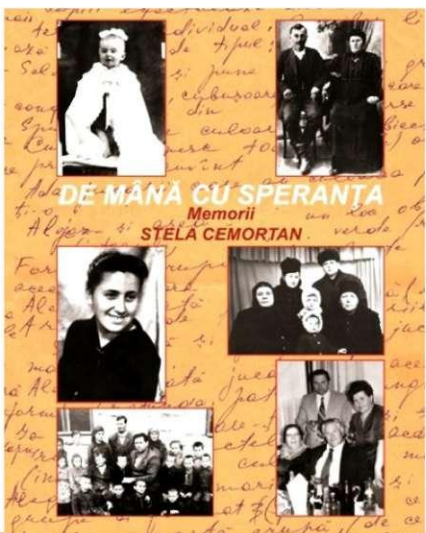
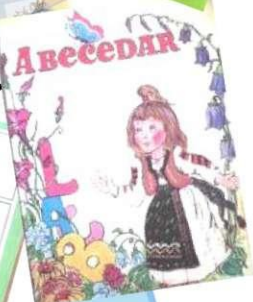
[http://isc.md/uploads/files/1460559277_13.-dimensiuni-psihopedagogice-
ale-socializarii-copiilor-de-virsta-timpurie.pdf](http://isc.md/uploads/files/1460559277_13.-dimensiuni-psihopedagogice-ale-socializarii-copiilor-de-virsta-timpurie.pdf)

[https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Stela%20Cemortan_o%
20doamna%20devotata%20Reginei%20Pedagogia_%20o%20doamna%
20care%20in%20viata%20na%20trait%20pentru%20un%20succes%
20ieftin.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Stela%20Cemortan_o%20doamna%20devotata%20Reginei%20Pedagogia_%20o%20doamna%20care%20in%20viata%20na%20trait%20pentru%20un%20succes%20ieftin.pdf)

[https://www.bestseller.md/cre-te-n-casa-scamp-odor-4-de-stela-
cemortan.html](https://www.bestseller.md/cre-te-n-casa-scamp-odor-4-de-stela-cemortan.html)

<http://archiva.flux.md/articole/16097/>

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Stela%20Cemortan.pdf

Centrul de Documentare și Informare
„Mihail Sadoveanu” Soroca

or. Soroca
str. Alexandru cel Bun, 25

Telefon: 2 23 15; 2 30 69
Poștă electronică:
m.sadoveanu.soroca@gmail.com
web: bp-soroca.md
blog:
bibsadoveanuseroca.wordpress.com
Procesare computerizată: Gaja